

CRISTINA PERI ROSSI

CERVANTES SARIA 2021

Interesgune
2022ko apirilaren 11tik 29ra

BIBLIOTECA LIBURUTEGIA

Aurkibide

Biografia	1
Bere obraren izaera eta estiloa	3
Sari nabarmenak	7
Liburutegian	8

Biografia

Cristina Peri Rossi Uruguako idazle, itzultzaile eta aktibista politikoa da (Montevideo, 1941), jatorri italiarrekoa. Hasieratik erabiltzen du bigarren abizena bere amaren omenez, hark irakatsi baitzion literaturarekiko, musikarekiko eta zientziarekiko maitasuna.

Oso gazte zela, Literatura Konparatuko katedra lortu zuen, eta, aldi berean, idazle gisa hasi zen lanean. 1963an argitaratu zuen bere lehen liburua, *Viviendo*, ipuin bilduma, eta 1969an *Los museos abandonados*. Bere lehen eleberria, *El libro de mis primos*, urte berean argitaratu zen. Argitalpen horien ondoren, bere belaunaldiko idazle garrantzitsuenetakotzat hartzen hasi zen. Hainbat sari lortu zituen, hala nola Arcako Gazteen Saria (1968) eta Martxa Saria (1969).

Bere konpromiso politiko eta ideologikoa bere literatur lanean islatzen da. *Frente Amplio* ezkerreko koalizioarekin bat egin zuen, eta *Marcha* aldizkari liberalean eta *El Popular* egunkari komunistan kolaboratu zuen. 1972an, Uruguako diktadura militarrean (1973-1985), komunikabideetan zentsuratzen hasi zen, eta, gainera, mehatxatu egin zuten.

Urte horretan bertan Bartzelonara joatea erabaki zuen, eta han Uruguako diktaduraren aurkako aktibismo politikoa hasi zuen, *Triunfo* aldizkari mitikoaren orrialdeetan idatzen. Berriro jazarria izango da, oraingoan diktadura frankistagatik, eta Parisera erbesteratu behar izan zuen. 1974. urtearen amaieran itzuliko da behin betiko Bartzelonara, eta hurrengo urtean lortuko du espainiar nazionalitatea.

Literaturako irakaslea, itzultzailea eta kazetaria izan da, eta Espainiako eta atzerriko unibertsitateetako ohiko hizlaria da. Hainbat genero landu ditu, hala nola eleberria, *La nave de los locos* (1984), *El amor es una droga dura* (1999), *Todo lo que no te pude decir* (2017) edo eleberri autobiografikoa *La insumisa* (2020); ipuina *Habitaciones privadas* (2012), *Los amores equivocados* (2015); saiakera *Acerca de la escritura* (1991), *Cuando fumar era un placer* (2003); eta poesia *Descripción de un naufragio* (1975), *Babel bárbara* (1992), *Playstation* (2009), *Las replicantes* (2016). Bere lanak bederatziz hizkuntzatarara itzuli dira.

Clarice Lispector eta Monique Wittigen lanak gaztelaniara itzuli ditu, eta hainbat komunikabiderekin kolaboratu du, hala nola El País, Diario 16, La Vanguardia, Agencia EFE edo El Mundo.

Latinoamerikako boomarekin lotzen den emakume bakarra da, Gabriel García Márquez, Mario Vargas Llosa, Julio Cortázar edo Carlos Fuentes bezalako egileekin lotutako mugimendua.

Epaimahaiak saria eman dio Peri Rossiri, "gure garaiko literatura-bokazio handienetako baten ibilbidea aitortzeagatik eta bere talentua hainbat generotan islatzeko gai den idazle baten garrantzia aitortzeagatik. *Cristina Peri Rossiren literatura esplorazio eta kritika ariketa etengabea da, hitzaren balioari uko gabe funtsezko gaiekiko konpromisoaren adierazpen gisa, hala nola emakumearen kondizioa eta sexualitatea. Era berean, bere lanak, Iberoamerikaren eta Espainiaren arteko zubia, erbestearen eta XX. mendeko tragedia politikoen betiko oroigarri gisa geratu behar du.*

Bere obraren izaera eta estiloa

Cristina Peri Rossiren kontzientzia kritikoak bat egiten du bere literaturan berrikuntza estetikorako duen borondatearekin. Horregatik, errealia eta alegorikoa lotzen ditu bere obran nagusi diren motiboak errepikatuz: hizkuntza, jolasa, sexualitatea, erotismoa, haurtzaroa, sentsoriala, senezkoa, amaitu gabea eta zatikatua. Peri Rossiren espiritu artistikoak hainbat adierazpide behar ditu, batzuetan prosa eta, beste batzuetan, poesia.

Erbestea eta transgresioa bere hizkuntza tenkatzen duen dualtasun emankorra bihurtu ditu. Eta begirada ume-nostalgikoz bete du, galdutako mundu bat berreskuratzeko modu bakarra hori balitz bezala. Bere imajinarioaren karga sinboliko sakonak bere pertsonaiek bilatzen duten askapena aurreikusten du. Askapen hori hizkuntzara iristen da, bere sentiberatasunean oparoa, erritmikoa bere testuretan eta hedonista bere bultzadan. Roland Barthesek eskatzen zuen testuaren plazera, Peri Rossiren

eskutik, Aurreiritzirik gabeko literatura bat eratzen duen hizkuntzaren erotika batean, errealitatea desirari kontrajarriz.

Jarraian, haren poema sorta bat aurkeztuko dugu.:

Lo imprescindible

Uno aprende que lo imprescindible
no eran los libros
no eran los discos
no eran los gatos
no eran los paraísos en flor
derramándose en las aceras
ni siquiera la luna grande -blanca-
en las ventanas
no era el mar arribando
su rumia rompedora en el malecón
ni los amigos que ya no se ven
ni las calles de la infancia
ni aquel bar donde hacíamos el amor con la mirada.

Lo imprescindible era otra cosa.

Montevideo

Nací en una ciudad triste
de barcos y emigrantes
una ciudad fuera del espacio
suspendida de un malentendido:
un río grande como mar
una llanura desierta como pampa
una pampa gris como cielo.

Nací en una ciudad triste
fuera del mapa
lejana de su continente natural
desplazada del tiempo
como una vieja fotografía
virada al sepia.

Nací en una ciudad triste
de patios con helechos
claraboyas verdes
y el envolvente olor de las glicinas
flores borrachas
flores lilas

Una ciudad
de tangos tristes
viejas prostitutas de dos por cuatro
marineros extraviados
y bares que se llaman City Park.

Y sin embargo
la quise
con un amor desesperado
la ciudad de los imposibles
de los barcos encallados
de las prostitutas que no cobran
de los mendigos que recitan a Baudelaire.

La ciudad que aparece en mis sueños
accesible y lejana al mismo tiempo
la ciudad de los poetas franceses
y los tenderos polacos

los ebanistas gallegos
y los carniceros italianos

Nací en una ciudad triste
suspendida del tiempo
como un sueño inacabado
que se repite siempre.

La pasión

Salimos del amor
como de una catástrofe aérea
Habíamos perdido la ropa
los papeles
a mí me faltaba un diente
y a ti la noción del tiempo
¿Era un año largo como un siglo
o un siglo corto como un día?
Por los muebles
por la casa
despojos rotos:
vasos fotos libros deshojados
Éramos los sobrevivientes
de un derrumbe
de un volcán
de las aguas arrebatadas
y nos despedimos con la vaga sensación
de haber sobrevivido
aunque no sabíamos para qué.

Sari nabarmenak

ARCA Narrativa Saria (Montevideo, 1968), *Los museos abandonados*

Liburutegi Martxan eleberriaren saria (Montevideo, 1969), *El libro de mis primos*

Behin-behineko Poesia-Inbentarioaren Saria (París, 1973), *Exactamente como los argelinos en París*

Palma Hiria Poesia Saria (1975), *Diáspora*

Gabriel Miró Kontaketa saria (1979)

Urrezko atea Kontaketa Saria (1986), *El ángel caído*

Bartzelona Hiria poesía Saria (1992), *Babel bárbara*

Award Book Poesia Saria (1992)

Award Book Kontakizun Saria (1994)

Rafael Alberti Nazioarteko Poesia Saria (2000)

Torre vieja Hiria Nazioarteko Poesia Saria (2006)

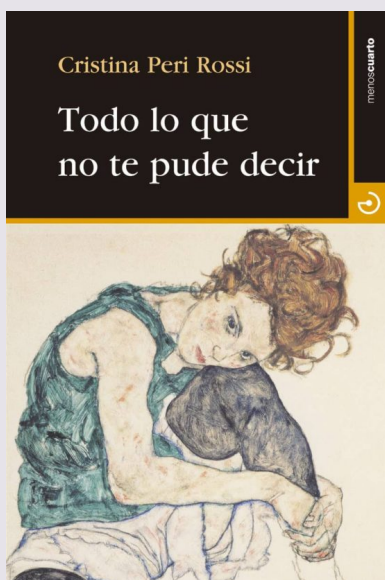
Loewe Nazioarteko Poesia Saria (2008), *Playstation*

Mario Vargas Llosa Kontakizunen Nazioarteko Saria (2010), *Habitaciones privadas*

José Donoso Letren Iberoamerikako Saria (2019)

Cervantes Literatura Saria (2021)

Liburutegian

TODO LO QUE NO TE PUDE DECIR

Beti dago esan ezin dugun zerbait, gure bizitza aldatuko lukeena, errugabe edo errudun bihurtuko gintuena. Istorio koral zirrargarria, non pertsonaiak askotariko harremanekin lotzen diren (maitasuna, sexua, adiskidetasuna, boterea, jabegoa), baina hari komun batekin: zerbait ezkututzen duen asimetria, erabateko komunikazioa zapuzten duena. Aurkikuntza adierazkorrez betetako prosarekin, egileak hemen arrisku guztiak hartzen ditu bere gain, konbentzio sozialak urratzen dituelako, baina baita aurreikusitako, ibilitako, hutsaleko narrazio-ibilbidetik ihes egiten duelako ere.

LOS AMORES EQUIVOCADOS

« Maitasunak okerrak badira, maitatzea ez da okerra» kontakizun liburu liluragarri honen egileak dioenez. Kamioilari batek neska gazte bat jasotzen du errepidean, senar desleial batek emazteak engainatu egin duela jakiten du, irakasle bat tranpa bat jarri dion ikasle batekin oheratzen da. Ipuin guztiek sedukzio pasional bezain ustekabeko eta saihesten zail baten unea kontaktzen dute, bakardadeak eta topaketa iheskorrek beti arrastoa uzten duten unea. Idazlearen trebetasun apartak ustekabeko erakarpen magiko horren konplize egiten gaitu, ihes egiterik ez dagoen gezikada indartsu horren konplize. Hau da, zalantzarik gabe, bere liburu distiratsuenetako bat.

